

Celoletna naročnina znaša K 2.— Posamezne številke po 10 vin.
Uredništvo: Franc Terseglav, Ljubljana (Katol. tiskarna). Upravišтво: Ivan Podlesnik, Ljubljana (Katol. tiskarna)

Št. 15.

V Ljubljani, dné 24. oktobra 1908.

Letnik I.

Preporod Goriške.

Zadnji čas smo opazili, da na Goriškem nekateri drugače zaslužni ljudje, ki pa živijo v spominih na menj burne davne čase, nekoliko nezaupno gledajo poživljeno krščanskosocialno gibanje, čigar najkrepkejša opora in najbolj vnetá glasnica je postala naša v telovadnih odsekih organizirana mladina. O tem mi ne moremo molčati, ker naših goriških fantov ne bomo zapustili, temveč se povsod in vselej zavzel zanje. Mi se tolažimo z zavestjo, da delamo po načelih, po katerih delajo katoličani v Nemčiji že dobro poistoletje, v Avstriji, odkar se je po razrušbi konkordata pokazala živa potreba izdatnega odpora proti svobodomisilstvu, po principih, ki jih je v svojih okrožnicah zarisal nepozabni Leon XIII. in po mislih Pija X., ki je še nedavno potrdil program telovadske mladine celega sveta. Tako kakor delajo francoski katoličani, pač ne delamo, zakar bodi Bogu zahvaljeno, ki nam je dal previdnih in dalekovidnih mož voditeljev. Proti posameznim godrnjačem na Goriškem, ki neprestano iščejo v naši organizaciji, kar bi mogli napadati, se ne bomo branili, ker vemo, da naše gibanje odobrujejo vsi odločivni cerkveni in posvetni katoliški krogi, s katerimi se pa sicer nečemo bahati. Dokler bomo imeli dobro vest, da delamo čisto po načelih vseh treh vseslovenskih katoliških shodov, bomo posamezne napade popolnoma ignorirali. To dotičnikom na znanje. Zdaj pa objavljamo dopis preprostega goriškega telovadskega mladeniča, ki kaže dobro poznanje razmer, bistrovidnost in odločno voljo delati za preporod lepe goriške dežele, ki jo liberalni nasprotniki hočejo docela dobiti v svoje roke. Stališče tega mladeniča je brezdvomno stali-

šče vse naše vrle goriške mladine. Evo dopis, ki ga prav nič nismo popravili, ampak priobčujemo, kakršen je — lep dokaz zrelosti in izobrazbe naših mladeničev:

Iz goriške okolice.

Čudne, jako čudne razmere vladajo v naši lepi Goriški. Nočemo se vtikati v politiko, kajti ta je že tako razdrapana, da bi bilo greh, jo še bolj kosati, drugič pa ta stvar tudi ne spada v delokrog našega lista. Vendar so pa razmere ki vladajo v naši Goriški, take, da moramo iz stališča mladinskih organizacij kolikor toliko o njih govoriti. Odkrito povemo, da se pri nas mnogi spodtikajo nad novim gibanjem krščanske mladine. Mladinske organizacije so v njih očeh nekaka anarhistična društva. Povejmo zdaj mi svoje.

Imamo vasi, kjer je mladina po liberalnih hujskačih tako razdivjana, da ne zna nič drugega, kakor pijančevati, proklinjati farje in plesati. Liberalno časopisje, kakor »Soča«, »Svobodna misel« itd. so zanesli med našo mladino toliko slabega, da je groza. Liberalni učitelji spravljajo mladino pod svojo zastavo in jo nprstveno popolnoma ugonablajo ter cerkvi odtujujejo. Ob skrajnem času se je v našo deželo zanesla misel krščanskih mladinskih organizacij. Pokazalo se je, da se z dobrim delom da mnogo doseči in lepe uspehe vidimo tam, kjer se je krščanska mladina organizirala. Liberalizem je v takih vaseh popolnoma obnemogel. Vkljub temu pa so mladinske organizacije zadele v naših vrstah na odpor. Imamo take krščanske moše, ki še sedaj ne vidijo, koliko smo v tem oziru zamudili. Drugega jim ne gre po glavi, kakor Krekove »klofute« in Terseglavova »grenitev življenja liberalnemu učiteljstvu«. Grozno se jim smilijo »klofutani« liberalci in li-

beralni učitelji z »zagrenjenim življenjem«. Naša mladina pa, ki jo liberalci v šoli in izven šole tako pokvarjajo, da je groza, ta se jim ne smili. Čeravno so slučajni zadnjega časa jasno pokazali, kako se mladina v šoli kvari, bi morali iz človekoljubja do liberalnega učiteljstva mižati. Kajti ako ukrenemo potrebno, da se to odpravi, pridejo naši dobri krščanski možje in poreko: »Ljubi svojega bližnjega!« Pozabijo pa pri tem, da je naša mladina nam tudi »bližnja«, in da jo moramo v imenu ljubezni varovati pohujšljivcev. Z anarhisti in »novodobnimi zapeljanimi kristjani« ter raznimi drugimi primki nas obkladajo. Na vsako besedo pazijo in jo, če je le mogoče, narobe obrnejo, da potem kriče, češ: Glejte jih, krive nauke razširjajo!

Ali mi pravimo: Naše delo je začeto! Naše delo je sveto delo, od katerega z mirno vestjo mnogo dobrega pričakujemo! Mladino hočemo varovati pred liberalnimi volkovi. Novo poslopje mora vstati na razvalinah sedanjih goriških razmer, in to poslopje naj bode močna organizacija krščanske mladine! Zato krepko naprej po začetem potu!

K temu dopisu dostavljamo le to: Nemec pravi zelo lepo: »Viel Feind, viel Ehr!« Tudi naši mladeniči naj se tega drže: Mnogo nasprotnikov, mnogo časti! Niso slabi sadovi, ki jih pikajo ose. Povsod je odpor, kjer se pojavlja tako mlado, sveže in krepko gibanje kot je naše. Kot burja bodite mladeniči, kot ognjen meč, ki vne-ma srca in loči duhove! Na zdar!

Gospodarsko delo mladine.

(Piše J. P.)

Mladenič varčuj!

I.

V zadnjem času čujemo pogostejše kot kdaj pred med Slovenci klic po gospodarskem delu, klic po gospodarski utrditvi in samoosvojitvi slovenskega naroda. Politična stranka med Slovenci, ki je dolgo časa vodila politično svojo ladjo samo po morju frazerskega narodnega navdušenja in po strasti se penečih valovih zabavljanja in blatenja proti vsemu, kar se ni klanjalo načelom gospodarsko, versko in narodno pogubnega liberalizma, ta stranka je zavozila v najnovejšem času svojo ladjo z zlomljenimi jambori in preluknjanim hrbtom na gospodarsko polje. Krčevito se v zadnjih zdihljajih poprijemlje dela, proti kateremu se je borila prej vsepovsodi. V očigled tega in pa vsled velike pomembnosti gospodarskega dela sploh, moramo skrbeti, da tudi naša mladina prične globlje razumevati to delo in da se ga oprime z vsemi svojimi mladimi močmi. Vsako narodnostno in socialno delo, kateremu ni temelj vera in katerega ne podkrepljuje gospodarsko delo, nima bodočnosti. Gospodarsko vprašanje je vprašanje kruha in zato vprašanje življenja pri društvu, narodu in posamezniku.

V čem pa obstoji gospodarsko vprašanje?

V gospodarskem vprašanju so združena vsa vprašanja, ki se tičejo človekovih materialnih potreb, t. j. vprašanje hrane, stanovanja, obleke itd. Pa tudi duševnega napredka! Kajti le človek, katerega ne tarejo dan na dan skrbi za kruh in prežitek zase in za družino, le tak človek more z veseljem in navdušenostjo, pa tudi z večjim uspehom posvetiti svoj prosti čas lastni izobrazbi ter izobrazbi članov, s katerimi je zvezan po izobraževalni organizaciji. Če priporočamo pri vseh drugih vprašanjih napredek, moramo ravno pri gospodarskem vprašanju v pravem pomenu besede biti nazadnjaki. Nazadnjaki pa v tem smislu, da se krčevito držimo tistega sto in sto let starega pregovora, ki ga čuje vsak mladenič dan na dan iz ust skrbnega očeta gospodarja: fant varčuj, fant delaj, fant živi pošteno!

Mladenič varčuj! Drži vinar, da izdaš lahko krono za potrebno, koristno stvar. Brez varčnosti ni gospodarskega napredka. Če primerjamo našo mladeniško organizacijo vojaškim armadam, v katerih se goji smisel za disciplino in red, potem moramo skrbeti, da bomo mogli primerjati to organizacijo tudi panju čebel, pri katerih je delo celega organizma tudi na podlagi discipline in redu razdeljeno tako, da dela vsak posamezni ud tega organizma od zore do mraka zase, da more imeti potem skupnost korist od tega dela. Kje pa se najbolj graši proti varčnosti? V gostilnah! Pred nedavnim časom sem bil nekje na Notranjskem, kjer se mi je povedalo, da živi tamkaj mož, katerega stane skoraj vsako nedeljo vsak njegov sin po 10 K zato, da ti fantje preplešejo celo popoldne in cel večer v gostilni. Računajmo. Mož ima tri sinove. Vzemimo, da bi se po malem zgodilo to vsako leto desetkrat (v onih krajih je ples še zelo razširjen), dobimo številko 300 K, ki se za-pravi za ples. Koliko pa se zapravi samo na pijači, o tem govore milijonske številke, s katerimi se žal ponaša v tem oziru naš narod pred drugimi narodi. In zato bomo morali ravno o pijančevanju na naših shodih in med našimi mladeniči več govoriti, resno govoriti. Ali nismo dolžni ravno pri mladini v tem oziru radikalno nastopiti? Ali nismo upravičeni že samo z gospodarskega stališča zavzeti odločen boj proti plesu in pijančevanju, brez ozira na to, da pride v poštev še drug važen moment, нравna škoda namreč, ki jo trpi naša mladina vsled take zabave kot je ples in pijančevanje?!

Mladenič, ki se že v mladih svojih letih uda tema dvema strastema, tak mladenič je izgubljen mož, je mrtev za narod, ki potrebuje korenjakov-junakov, ki morajo imeti nekaj ne samo v glavi, temveč tudi v žepu precej. Zato pa trdimo, da tisti mladenič, ki ne bo imel smisla za malo »čebelico« v svojem društvu ali odseku, tisti ne bo imel tudi kot mož ljubezni do Raiffeiznovke v fari in jo potreboval morda samo tedaj, ko bo začel laziti krog njegove hiše davčni eksekutor. Naj ga ne bo torej ne društva ne od-

seka, ki ne bi imel te ljubke naprave »Čebelice«, ki je mala hranilnica, ustanovljena zato, da vzbuja med društveniki zmisel za varčnost in gospodarstvo. Pri »Čebelici« naj bo začetek našega podrobnega gospodarskega dela, katerega pomen naj se tudi pri društvenih predavanjih večkrat pojasnjuje.

Očita se, da imamo toliko in toliko veselice vsako leto, in da se pri teh zapravlja. Kolikor je meni znano, se pri teh veselicih prav malo zapravlja, ker nisem bil dosedaj še pri nobeni mladeniški veselici, ki bi se pozno v noč končala s krokom, kot smo navajeni tega pri naših nasprotnikih, ki sploh ne poznajo drugega konca svojih veselice kot ples in krok. Če pa bo kakšno društvo izkušalo v tem oziru posnemati naše nasprotnike, potem to društvo ni naše in ne sme biti naše. Upoštevati pa moramo tudi to, da bi drugače ljudje trosili svoje novce v večji meri po gostilnah in bi iskali zabave tamkaj, kjer bi se jim nudila. Če se pri naših veselicih kaj zapravi, se to v dober namen, navadno v korist društva. Brez požrtvovalnosti, brez navdušenosti pa bi tudi naša društva ne mogla uspevati, zato morajo biti naši društveniki varčni pri mallem, da morejo biti požrtvovalni takrat, kadar zahteva to korist organizacije.

Uspešno sredstvo, ki podpira varčnost posameznika in mu tudi kaže pot, po kateri lahko doseže večjih uspehov, pa je natančen pregled o vseh prejemkih in izdatkih. Tak natančen račun pa si je možno napraviti le potom urejenega knjigovodstva. Zato bi priporočal vsakemu mladeniču, in naj si je njegovo gospodarstvo še tako majhno, še tako skromno, da si napravi zapiske za svoje imetje. Društvom in odsekom pa bi priporočal, da vpelejo strokovna predavanja o tej važni stroki. Iz malega raste veliko. Mi ne smemo ostati samo pri mladeničih, temveč gledati moramo naprej na čas, ko bodo iz mladeničev postali možje. Zato pa se morajo že mladeniči vzgojiti tako, da bodo znali uspešno in pametno in tudi moderno voditi svoje gospodarstvo. Poskusite, in videli boste s kakšno zadovoljnostjo boste zrli na vrsto števil, ki vam bodo iz vaših zapiskov govorile o vašem gospodarskem napredku ali nazadovanju. Te številke, suhoparne samensebi, govore mnogo! Tam v izdatku n. pr. zagledamo veliko številko, ki mi pove, da sem toliko in toliko denarja zapravil v nedeljo v gostilni. Takrat, ko sem sedel v družbi pri pijači, je bilo morda prijetno, toda danes se je že vse izkadilo, žep je praznejši in ta velika številka mi vzbuja vest. Napravim sklep: v prihodnje ne sme biti več tako. Že prihodnji ponedeljek zapišem pod izdatke manjši znesek. Od tedna do tedna se številka manjša, vloga v »Čebelici« pa se množi in moje srce je zadovoljnejše. Prišlo bo poletje in takrat bom denar raje porabil za mladeniške izlete, kjer se bom pametno in koristno zabaval. Tako mi govori moje knjigovodstvo, tako govore mrtve številke!

Vzor-odsek.

Objavljamo program za izobraževalno delo, kakor ga je sestavil za odborovo sejo Z. T. O. v Kamniku v smislu njenih sklepov idrijski telovadski odsek.

Telovadni odsek kat. del. družbe v Idriji si je začetel za bodočo zimsko sezono ta-le program:

A. Veselice.

1. 8. novembra t. l. bode veselica z dnevnim redom: pozdravni govor, igra »Za pravdo in srce«, srečolov; 2. Silvestrov večer: par godbenih in pevskih točk, šaljiva pošta; 3. predpustna zabava: par godbenih in pevskih točk, šaljiva pošta ter prosta zabava.

B. Predavanja.

Redno vsak petek zvečer ob polu 9. uri: 1. Sedem svetovnih ugank; 2. Ali je svet večni ali ga je Bog ustvaril; 3. Odkod je življenje na zemlji; 4. Ali izvira človek od opice; 5. Kako star je človeški rod; 6. Ali se da vesoljni potop znanstveno dokazati; 7. O jezuitih; 8. Inkviziciji; 9. Nihilisti; 10. Samoumor; 11. Spiritizem.

Iz socializma.

1. Rokodelstvo prej in zdaj; 2. Delavsko varstvo; 3. Delavski čas; 4. Nedeljski počitek; 5. Delavska društva; 6. Mladinska društva; 7. Stanovi da so potrebni; 8. Socialne zmote.

Iz zgodovine.

1. O slabih papežih; 2. Ivan Hus; 3. Giordano Bruno; 4. Protozidarji.

Razne vsebine.

O zvezdah, telovadbi, higijeni (zdravstvenih pravilih), o alkoholu itd.

Veselimo se, da so nameni, težnje in prizadevanja Z. T. O., kakor jih je izražala v svojih sejah, okrožnicah, v »Mladosti« ter na različnih kurjih ter predavanjih, padla na tako rodovitna tla! Pozivljamo vse telovadne odseke, da posnemajo idrijskega v tem oziru in se začne med našimi odseki vesela tekma v dobrem, o kateri je apostol dejal, da zasluži krono neminljive slave! Take armade dela nihče ne bo premagal!

Od bratov Čehov.

Krščanska telovadna organizacija in mladeniško gibanje tudi med Čehi leno napreduje. Začeli so izdajati kot prilogo listu »Hlas Lidu« za mladeniče list »Mládež«, t. j. »Mladost«. Bratom Čehom želimo mnogo uspeha pri lepem njihovem delu. Dal Bog, da dočakamo kmalu dneve, ko bo slovenska in češka telovadna organizacija nastopila skupno! V današnji številki »Mladosti« smo ponatisnili članek o »Sokolih« iz »Mládeži«, katerega je prestavil g. Hybašek, učitelj glasbe v škofovih zavodih, za kar se mu zahvaljujemo!

Ustanavljajmo kršč.-soc. »Sokola!«*)

Zakaj pozivljamo ljudstvo k temu koraku? Odgovorjamo na kratko: »Sokol« je na mnogih krajih postal nezvest načelom Tyrša in Fügnerja, ker sprejema v svoje okrilje vse, kar se hoče pobahati z rdečo srajco, ne gleda pri tem niti najmanj na načela svojih ustanoviteljev, nastopa ostentativno proti katoličanom in cerkvenim obredom, z eno besedo: »Sokol« je danes popolnoma protikatoliško, nesokolsko društvo.

Težke obdolžitve sem tu izrekel proti liberalnim »Sokolom«. Takoj v začetku pa povdar-

*) Ta članek je objavila češka »Mládež« v svoji zadnji številki. Priobčujemo ga, ker je velevažen in prikladen popolnoma za naše razmere, kjer imamo tudi »Sokole« po češkem vzorcu.

jam, da niso vsi enaki; mnogo je izbornih mož v sokolskih vrstah, toda ti se izgube vsled svoje popustljivosti in obzirnosti v nedoslednostih liberalnih prvakov in vplivnih faktorjev v »Sokolu«. Da dokažem, da je »Sokol« dandanes daleč proč od načel Tyrša in Fügnerja, dam tu besedo sokolskim »pionirjem«:

Ustanovitelj sokolstva dr. Mir. Tyrš je rekel: »Naša društva morajo biti torišče najbolj vzvišenih in najbolj važnih čednosti za naše narodno življenje. V njih se hočemo okrepiti v bratstvu, v disciplini, vztrajnosti in pogumu, v čistosti značajev, v ljubezni do domovine, kateri prinašamo v dar svoje premoženje in svojo kri z radostnim navdušenjem.«

Tako je razlagal nalogo sokolstva njegov ustanovitelj, prvi delavec in organizator. In V. Kukau, eden izmed najbolj žilavih sotrudnikov sokolskih sedanjega časa, kliče v svoji knjigi »Izobrazba ljudstva in sokolstvo« liberalnim sokolcem tako-le:

»Koliko izmed vas pa pozna pravo nalogo sokolstva, kakor nam jo je Tyrš tolmačil? Koliko pa je vas bratov, kateri že poznate in ste dobro prebrali njegove spise? Ali ste si vtisnili v spomin njegove zlate besede, in sploh vse, kar nam je priporočal? Ali dobro veste vsi, kaj naj bo »Sokol« domovini in narodu, ali veste, kako si je Tyrš predstavljal sokolsko delovanje, kakšen je bil njegov ideal »Sokola«? Ali se ravirate vedno in povsod po njegovih navodilih, ali ste vsi pravi »Sokoli«, pravi možje, Čehi? Le odgovorite, bratje! kliče Kukau in ker dobro vé, da katoličane pri vsaki priliki zasramujejo »Sokoliči« mu ne bodo dali odgovora, odgovarja sam:

»Oh! Odgovor vam umira na ustnicah! Poznam dobro vzroke. Velika večina izmed vas ne more pritrditi; dati pa negativen odgovor, vas je sram. Šestindeset let je preteklo od tega časa, kar je bilo »Sokolstvo« poklicano k delovanju med narodom; deblo naše je postalo mogočno in raztegnilo svoje veje v vse češke dežele — toda uspehi našega dela me nikakor ne zadovoljujejo in naša sposobnost ostaja daleč zadaj za željami naših ustanoviteljev. Imeli smo v vseh teh letih »Sokole« poštene, navdušene; toda velika večina bratov pozna pravo našo nalogo le površno, ali je pa sploh ne pozna. Veliko ljudi prihaja med nas samo zato, da se zabavajo na izletih, maškaradi in da bi lahko oblekli lepo uniformo . . .«

»Ako pa ne poznajo »Sokoli« prave naloge svojih društev in ako sploh nimajo volje in zmožnosti to nalogo izvrševati, potem se pa nikar ne čudimo, da se najde izven našega kroga vedno dovolj ljudi, ki v nas ne vidijo nič boljšega, v naših društvih nič nenavadnega, ki nas gledajo kot navadne sportmane, kot ljudi, ki jim je edino zabave mar!«

»In kdo je kriv, da ne napredujemo, kje je vzrok, da se ne ceni povsod pomen »Sokolstva«? — Kdo drugi — kakor mi sami! Ko bi v »Sokolu« ne bila cela armada mlačnih, brez-

brižnih ljudi, ako bi ne bilo toliko površnih »Sokolov«, ko bi bilo med nami več smisla za idealne težnje, potem bi ljudje pomen »Sokola« gotovo razumeli, ko bi vsi naši faktorji imeli lastnosti, ki jih mora imeti pravi »Sokol«, ko bi vsi dobro poznali nalogo svojih društev in jo tudi izvrševali ter dali v delu, v značajnem, dostojnem nastopu drugim članom dober vzgled: potem bi se ne govorilo o stagnaciji »Sokolstva«, potem bi se ne slišale tožbe o nezadostni izobrazbi in naš vpliv, uspehi našega dela bi bili drugačni, kakor pa so tisti, ki jih moremo pokazati danes.«

Temu dostavljamo: Ni bilo treba, da bi prišlo do ustanovitve kršč. soc. »Sokola«. Dandanes so mnoga sokolska društva vse, le ne učenci Fügnerja in Tyrša. Zasmehovati katoličane, zasramovati cerkvene obrede, provocirati pri cerkvenih slovesnostih, blatiti vse, kar je katoliškega, to je prva naloga mnogih sokolov, kateri se pri vsem tem objemajo s škodljivci naroda in jih prejemajo v svoje vrste.

Mislite morda, da neresnico govorim? Naj vam torej odgovarja vaš prvak Kukau sam. Ta pravi dalje:

»Vi menite, da so v »Sokolu« le dostojni ljudje, poštenjaki, a čudom se začudite, ko spoznate, da se tudi v naše vrste vsilijo nevredneži. Da, tudi med nas silijo — ali so že celo povabljeni, da bi stopili v naš krog — ljudje, katerim je sokolstvo in narodnost le molzna krava, ljudje, ki se hočejo z narodnostjo le okoristiti, in katerim naj bi bilo sodelovanje ali pa le samo članstvo v »Sokolu« le stopnica v dosego raznih časti združenih z gmotnim dobičkom ali vsaj s slavo njihovega imena.

Nad takim postopanjem svojih bratov Kukau v sveti jezi kliče: »Nehote stisnem pesti, ko vidim te gnusne pojave nedoslednosti pri naših čeških ljudeh in celo — pri »Sokolih«. Tudi v naših vrstah so ljudje, ki bodisi iz nevednosti in dobičkarije, bodisi iz same neumnosti igrajo komedijo, nasprotujejo našim težnjam in tako naše delo uničujejo ter zmago oddaljujejo. Tudi v sokolskih četah se nahajajo ljudje z dvojno domovino, z dvojnimi občevalnim maternim jezikom, ki stopajo enkrat pod češko, drugič pod nemško komando, in ki imajo dvojno narodno barvo. Kolikrat govorimo, kako prosimo, da — s posmehom obsipljemo take »Sokole«; na sramotilni oder jih postavljamo, toda vse to ne pomaga nič. So gluhi in slepi. To so ti paradni »Sokoli« recte komedijantje. Tu glejte, bratje, kam vas pripelje vaša želja, da bi se le društvo moglo pobahati z velikim številom članov! Pobere, na kogarkoli na ulici naletite, možke babe, narodne in politične brezznačajneže, ljudi, ki v naše vrste prihajajo le zato, da bi jim »Sokoli« pomagali naprej. Pod čisti sokolski ščit nam privlečete nemške žide s »Tagblattom« v roki, vso zalego, ki se na videz kaže narodno itd.

Vso to zmes hočete pokriti s sokolsko čapko, judé oblačite v rdeče srajce in v surke. Neumneži! Ali res mislite, da vsak, ki prostovoljno

ali pridobljen postane »Sokol«, — postane »Sokol« tudi po mišljenju? Mislite-li res, da bo v svojem življenju — javnem in zasebnem — tako ravnal, kakor se spodobi pravemu »Sokolu«, pravemu možu, demokratu, Čehu? Nočete biti zadnji, marveč želite biti med prvimi društvi mesta; ponášati se hočete z velikim številom udov različnega mišljenja, različnih značajev, pri tem pa pozabljate, da rdeča srjca in sprejemni listek še ne dela iz človeka »Sokola«, namreč takega »Sokola«, kakor so nas hoteli imeti ustanovitelji prvega našega društva.

Tudi »čedne« narodnjake imamo v naših vrstah. Tu eden, kot veliki radikalec, — kliče pri vsaki priliki ljudstvu »Svoji k svojim«; svari svoje rojake, naj se ne umaknejo tujcu, ampak visoko in pogumno naj dvigajo češki prapor v kraju, ki je pred nemškim navalom v največji nevarnosti. Toda ravno ta »narodnjak«, ki ima veliko besedo v narodu, v svojem mestu, v »Sokolu« itd., ravno ta je za judeževih 5000 gld. zatajil svoja načela, poteptal geslo Palackega, prodal kos rodne zemlje — narodnemu sovražniku. Glejte, kakšen komedijant, izdajalec v surki in sokolski čepici!»

»V nekem našem »husitskem« mestu imamo družega odličnega »Sokola«. V njegovi hiši sicer odmeva nemščina, svoje hčere daje v zakon le zagrizenim Nemcem, da jih je danes sram priznati svoj češki rod, toda vse to mu prav nič ne brani, da ne bi zbranemu ljudstvu in »Sokolu« metal peska v oči in navdušeno govoril o ljubezni do domovine in materinega jezika. Ljudstvo pa tem lažnjivim frazam verjame in navdušeno ploska.«

»Marsikateri gostobesednež se pri vrčku piva razvname, tolče s pestjo ob mizo, poje »Hej Slované« ali »Slovan jsem a Slovan budu«, kliče ljudstvu »Ně dejme se«, »Držte se, bratři, bojujte za práva národní!« itd.; kakor hitro mu pa ponudimo priliko, da sam pokaže, kaj zna in na kako trdnih nogah stoji vse to njegovo rodoljubje, tu se skrije in niti prve poskušnje ne preane. Največji kričači, ki imajo geslo »Domovina, narod, svoboda« vedno na jeziku, so največkrat tako malo narodnjaki, kakor malo so demokrati mnogi izmed teh, ki »Enakost, prostost in bratstvo« brez prenehanja poveljujejo in nam pred oči stavijo.« — —

Menda ni treba še bolj dokazovati nujnosti in potrebe, da se povsod ustanavlja kršč.-soc. »Sokol«, ko nas sam prvak »Sokolov« tako lepo svari pred »Sokoli«!

Seja odbora Z. T. O. v Kamniku dne 18. oktobra 1908.

Ob 10. uri otvori predsednik dr. Pogačnik zborovanje ter iskreno pozdravlja navzoče načelnike in zastopnike telovadnih odsekov. Izvaja: Spočetka nas je bila le majhna četa, na Jesenicah nekoliko več in danes zopet več. Marsikdo, ki nas je videl danes korakati v mesto, si je mislil, da nas je vendar nekaj. Če je vedel, da to ni naša cela armada, ampak da so to samo voditelji in poveljniki, tedaj le si je mogel napraviti pravo

slisko o našem gibanju in o razširjenju organizacije med slovensko mladino. Ne malih zaslug za to, da je ta organizacija že tako lepo razvita, imate ravno Vi, načelniki posameznih odsekov; zato mi bodite iskreno pozdravljeni! Na zdar!

Od zadnje odborne seje je imelo predsedstvo redno svojo sejo vsak četrtek, ako ni prišel vmes kak zadržek. Ker je teh sej bilo mnogo, ukrenilo se je tako, da ne bomo čitali vsega zapisnika, ampak samo važne sklepe, ki jih je brat tajnik ekscerpil.

Iskreno pozdravljam ravnokar došlega gospoda dekana Lavrenčiča in se mu prav iskreno zahvaljujem za prijazni sprejem v Kamniku. Hvala za to gre v prvi vrsti bratom Kamničanom, potem pa njihovem duševnemu očetu, č. g. dekanu in g. kaplanu Jovanu. Bog ju živi! Na zdar!

Priglasil se je, da bo govoril, g. dekan Lavrenčič.

Dekan Lavrenčič: Velečislani gospodje! Dragi mi slovenski mladeniči! V imenu tega doma in v imenu društva »Kamnik« Vas najiskrenejše pozdravljam, najprej velečislano predsedstvo Z. T. O., potem pa Vas, slovenski fantje, ki ste danes prišli tu sem. Vaša organizacija vas razveseljuje v dno srca, ker vidimo v njej pravi in najpoglavitejši pogoj obstanka in sreče mile nam slovenske domovine. Potrebno je, da je in ostane naša mladina dobro vzgojena in organizirana. Poročstvo za to so vam moške, ki vam stoje na čelu, moške, ki se z izredno požrtvovalnostjo trudijo, da vam vzgojijo čvrsto in krepko telo, obenem pa vlivajo v Vaša srca krščanska načela ljubezni bo Boga in bližnjega. Tem možem mi z veseljem prepuščamo in zaupamo našo mladino. In Vi, mili mi mladeniči, kaj ne, se hočete oklepiti teh vzornih svojih voditeljev, jih ubogati in discipline nikdar kršiti! Imate izvrsten list, »Mladost«. Radi ga prebirajte in razširjajte med mladimi tovariši. Kar berete, dobro premislite in globoko sprejmite v svoja srca, da vam to postane meso in kri, da postanete prešinjeni krščansko-demokratskega mišljenja in delovanja, prepojeni ljubezni do vere in domovine. Mladenič, ki bi se ne mogel sprijazniti s tem duhom, ki bi ne maral za krščansko življenje in delovanje, je podoben trhljivemu trsu, ki ga življenje semintje vaja in konečno telebne vihar na tla. Mladeniči, ohranite duše čiste, glave trezne in voljo junaško, jekleno trdno si jo vzgojite v jekleno trdnem telesu — potem boste srečni Vi in bo srečna mila nam domovina slovenska! Na zdar!

Dr. Pogačnik se g. dekanu zahvali in povdarja, da je predsedstvo »Zveze« vedno le vršilo svojo dolžnost.

Nato sledi poročilo tajnikovo.

Poročilo tajnikovo.

Zadnja seja odbora Z. T. O. se je vršila dne 25. marca t. l. v Trzinu. Pri tej seji je bilo zastopanih trinajst telovadnih odsekov. Do današnje odborne seje predsedstvo ni počivalo in vpeljal je svoje redne tedenske seje, katerih je bilo v tem času 22. Ena predsedstvena seja se je vršila v Škofji Loki zaradi javne telovadbe Z. T. O. Predsedstvo je vabilo vedno k svojim sejam br. Terseglava kot urednika »Mladosti«. Člani predsedstva so se skoro vedno udeleževali polnoštevilo predsedstvenih sej. Kolikor jim je pa dopuščal prosti čas, pa so hodili na mladeniške shode ustanavljat telovadne odseke. V koliko so člani predsedstva kot zastopniki Z. T. O. v tem oziru storili, naj natančneje poročam.

29. marca je v Celju predaval v ondotnem telovadnem odseku br. Podlesnik;

10. maja se je ustanovil telovadni odsek na Viču. Predaval je br. Podlesnik;

13. maja se je vršil ustanovni občni zbor ženskega telovadnega odseka v Ljubljani. Z. T. O. sta zastopala br. V. Jeločnik in br. Puc;

28. maja se je precejšnje število telovadcev udeležilo blagoslovljenja zastave izobraževalnega društva v Mekinjah. Zastopali so Z. T. O. br. dr. Pogačnik, br. V. Jeločnik in br. Puc;

31. maja se je ustanovila v Šmihelu pri Pliberku na Koroškem koroška mladeniška zveza. Z. T. O. sta zastopala br. Podlesnik in br. Terseglav, ki sta tudi na tem shodu govorila:

8. junija se je ustanovil telovadni odsek v Križah pri Trziču, kjer je govoril br. Podlesnik;

14. junija sta se vršila v Boljuncu in Sv. Ivanu pri Trstu dva shoda, na katerih je govoril br. Terseglav o mladeniškem gibanju;

29. junija se je vršil shod v Škedenju pri Trstu, na katerem je istotako govoril br. Terseglav;

29. junija se je vršila na Vrhniki javna telovadba, ki jo je vodil načelnik br. Jeločnik. Z. T. O. sta zastopala br. Podlesnik in br. Puc.

5. julija se je vršil mladeniški shod pri Sv. Trojici Slov. goricah. Zastopala sta Z. T. O. in govorila na shodu br. V. Jeločnik in br. Fr. Puc;

5. julija sta se ustanovila dva telovadna odseka, in sicer v Dol. in Gor. Logatecu. Pri obeh ustanovnih obnih zborih je predaval predsednik Z. T. O. br. dr. L. Pogačnik;

12. julija se je vršila seja Zvezinega vaditeljskega zbora v Škofji Loki zaradi zvezne javne telovadbe. Te seje sta se udeležila tudi br. Podlesnik in br. Puc;

26. julija se je vršila javna telovadba Z. T. O. v Škofji Loki. Natančneje ne bom poročal o tej prireditvi, ker je vsakomur že dovolj znano iz poročil v časopisih, da je ta dan Z. T. O. pokazala, da je organizacija dela;

27. julija se je istotam vršil nepričakovano dobro obiskani mladeniški tečaj, na katerem so poleg drugih govornikov predavali br. Podlesnik, br. Terseglav in r. Jeločnik;

Sad škofojeloške prireditve se je kmalu pokazal. Že meseca avgusta so se ustanovili telovadni odseki v Mariboru, Spodnji Idriji, Hotedrščici, Podgori pri Gorici in Gorici.

23. avgusta se je vršila javna telovadba na Viču. Z. T. O. sta zastopala br. V. Jeločnik in br. Fr. Puc;

30. avgusta je predsedstvo v kratkem času priredilo izlet telovadcev (okoli 80 jih je bilo uniformiranih) na Brezje. Predsedstvo je bilo popolnoma zastopano in se je poklonilo na Brezjah tudi goriškemu nadškofu dr. Sedeju. Vpričo nadškofa so telovadci proizvajali tudi proste vaje pod vodstvom br. načelnika;

30. avgusta se je vršil mladeniški shod v Nazarijah pri Mozirju na Štajerskem, kjer je zastopal Z. T. O. in predaval br. Terseglav;

6. septembra se je vršila javna telovadba telovadnega odseka v Št. Vidu. Z. T. O. sta zastopala br. Podlesnik in br. Zabret;

8. septembra se je vršila v Mirnu pri Gorici javna telovadba ondotnega telovadnega odseka in mladeniški tečaj. Javno telovadbo je vodil načelnik br. Jeločnik, na mladeniškem tečaju pa sta govorila br. Podlesnik in br. Terseglav;

13. septembra. Ustanovitev telovadnega odseka v Kamni gorici, kjer sta predavala br. dr. Pogačnik in br. Podlesnik;

20. septembra. Ustanovitev telovadnega odseka v Šmartnem pod Šmarno goro, kjer je predaval br. Val. Zabret;

20. septembra. Javna telovadba telovadnega odseka v Mengšu; vodil jo je br. V. Jeločnik;

20. septembra. Ustanovitev telovadnega odseka v Košani. Predaval je tamkaj br. Iv. Podlesnik;

27. septembra se je vršil mladeniški shod v Cirknici. Govorila sta na tem shodu br. dr. Pogačnik in br. Podlesnik. Ob tej priliki se je vršila tudi javna telovadba notranjskih telovadnih odsekov, ki jo je vodil br. Jeločnik;

4. oktobra. Javna telovadba telovadnega odseka v Cerknem na Goriškem, Vodil jo je br. V. Jeločnik;

11. oktobra se je ustanovil telovadni odsek v Borovnici. Na ustanovnem občnem zboru sta govorila br. dr. Pogačnik in br. V. Jeločnik. Ob tej priliki je priredil krasno uspelo javno telovadbo v Borovnici vrhniški telovadni odsek;

11. oktobra. Ustanovitev telovadnega odseka v Komendi pri Kamniku. Na ustanovnem občnem zboru je predaval kot zastopnik Z. T. O. br. Fr. Puc;

11. oktobra je predaval br. Podlesnik v Železnikih ondotnim mnogoštevilno zbranim mladeničem o pomenu

telovadske organizacije ter tako pripravil pot za ustanovitev telovadnega odseka v Železnikih;

11. oktobra je istotako predaval v Preski br. Terseglav ondotnim mladeničem.

Ob zadnji odborovi seji Z. T. O. v Trziču je obstojalo 17 telovadnih odsekov, danes pa jih je že 34. In sicer obstoje telovadni odseki: Ljubljana, Št. Vid, Jesenice, Skofja Loka, Tržič, Kamna gorica, Šmartno pod Šmarno goro, Horjul, Vrhnika, Borovnica, Gor. Logatec, Dol. Logatec, Vipava, Šturje pri Ajdovščini, Idrija, Spod. Idrija, Cerkno na Goriškem, Miren pri Gorici, Gorica, Podgora pri Gorici, Št. Rupert, Metlika, D. M. Polje, Trbovlje, Celje, Maribor, Kamnik, Mengeš, Komenda, Košana, Vič, Hotedrščica, Radovljica in Križe pri Trziču. Od zadnje odborove seje so se ustanovili telovadni odseki: Križe pri Trziču, Vič, Vipava, Šturje pri Ajdovščini, Miren pri Gorici, Gorica, Gor. Logatec, Dol. Logatec, Podgora pri Gorici, Spodnja Idrija, Maribor, Kamna gorica, Hotedrščica, Košana, Šmartno pod Šmarno goro, Komenda in Borovnica; vseh 17 telovadnih odsekov.

Tajništvo Z. T. O. je o vseh važnejših sklepih predsedstva obveščalo telovadne odseke po okrožnicah, vendar hočem poročati o teh sklepih. Začetkom maja je predsedstvo vpeljalo redne tedenske seje zaradi pripravljalnega dela za zvezno javno telovadbo v Škofji Loki. Toda tudi po škofojeloški prireditvi so se te tedenske seje obdržale, ker je delo vedno bolj naraščalo. — Sklep seje predsedstva je, da k predsedstvenim sejam pošilja akademsko društvo »Zarja« svojega zastopnika kot zastopnika katoliškega narodnega dijaštva. Dalje se je sprožila misel, da bi se po telovadnih odsekih vpeljalo gojenje športnih iger in bi se v Ljubljani osnovala nekaka športna šola. Da bi se ta ideja izpeljala, popolnoma ni bilo mogoče, ker je drugo potrebnejše delo preveč narastlo. Sklenilo se je tudi, da se osnuje zvezni trobentaški zbor. Tozadevno se je že napravil načrt, in stvar odbora je, da ta načrt izpelje, kot je potrebno. Sprožila se je tudi misel, da bi se ustanovila nekaka »mladeniška knjižnica«, ki bi izhajala na gotovo dobo ter prinašala referate, načrte za javne telovadbe in kar je v zvezi s telovadbo. To pa zato, da bi imeli oni, ki se zanimajo intenzivneje za telovadbo, zbrana navodila v teh knjižicah in bi jim ne bilo treba iskati posameznih podatkov po kottičkih časopisov in raznih knjig. Rokopisi za prvo knjižico so že pripravljeni in mislim, da izdaja te knjižice ne bo delala težav, kakor tudi ni ustanovitev »Mladosti«. — Sklep predsedstva Z. T. O. je tudi, da pošilja Z. T. O. govornike samo na mladeniške tečaje in ustanovitve telovadnih odsekov. To pa zato, ker se je od Z. T. O. zahtevalo, da pošilja svoje govornike tudi na prireditve, ki za telovadno organizacijo nimajo tolike važnosti in bi to presegalo tudi gmočno stanje Z. T. O. in njenih članov. — Sklenilo se je, da se izdela za one telovadne odseke, ki nimajo popolnih telovadnic, načrt za cene telovadnice-arene, s popolnim orodjem ter se tudi izdela stroškovnik. — Sklep predsedstva je bil, da se udeleži Z. T. O. z zastavo S. K. S. Z. v Ljubljani pogrebu umorjenih 20. septembra t. l. v Ljubljani R. Lundra in J. Adamiča ter se jima položi na grob venec. Pogreba se je udeležilo uniformiranih telovadcev 80. — To je moje kolikor mogoče natančno poročilo o delu predsedstva od zadnje odborove seje. Na zdar!

Tajnikovo poročilo se odobri.

Poročilo načelnikovo.

Načelnik Z. T. O., brat A. Jeločnik, poroča: Od zadnje odborove seje v Trziču so bili naslednji javni nastopi, pri katerih je bila zastopana Z. T. O.:

6. aprila: Javna telovadba v Trbovljah. 3. maja: Javna telovadba v Ljubljani. 10. maja: Izlet šentvidskega in ljubljanskega telovadnega odseka na Šmarno goro. 17. maja: Izlet jeseniškega telovadnega odseka v Gorje. 28. maja se je udeležila Zveza slavnosti v Mekinjah. 8. junija: Javna telovadba D. M. Poljskega telovadnega odseka v Smihelu na Notranjskem. 8. junija: Izlet tržiškega telovadnega odseka v Križe. 29. junija: Javna telovadba na Vrhniki. 12. julija: Seja vaditeljskega zbora Zveze v Škofji Loki. 26. julija: Zvezina javna telovadba

v Škofji Loki. 3. avgusta: Izlet jeseniškega telovadnega odseka k Peričniku. 23. avgusta: Javna telovadba na Viču. 30. avgusta: Zvezni izlet na Brezje. 6. septembra: Javna telovadba v Št. Vidu. 8. septembra: Javna telovadba v Mirnem na Goriškem. 20. septembra: Javna telovadba v Mengšu. 22. septembra: Korporativna udeležba pri pogrebu Adamiča in Lundra. 27. septembra: Javna telovadba v Čirknici. 4. oktobra: Javna telovadba v Cerknem na Goriškem. 11. oktobra: Javna telovadba vrhniškega telovadnega odseka v Borovnici.

Poleg teh javnih prireditev je bilo še nekaj drugih izletov, pri katerih pa Zveza ni bila zastopana.

Zvezni vaditeljski zbor je poleg tega pridno pošiljal svoje člane in učitelje drugim odsekom v pomoč, kakor na Jesenice, Vrhniko, Tržič, Škofjo Loko, Radovljico, Celje, D. M. Polje, Št. Vid, Vič in Logatec; pozneje pa so že tudi drugi odseki prevzeli poučevanje odsekov, kakor Jesenice, Vrhnika, Št. Vid in Radovljica. Za del časa so se poslali učitelji v Idrijo, Cerkno in Miren na Goriškem. Od Zvezinega načelnika so bili nadzorovani odseki v Št. Vidu, D. M. v Polju, Metliki, Gorici in Cerknem.

Ker je br. Zabret zadržan, je br. Podlesnik glede na blagajnikovo poročilo omenil, da je drugače blagajniško stanje ugodno, v prvi vrsti vsled tega, ker smo dobili 200 kron od č. g. župnika Kalana, za kar se mu je predsedstvo že zahvalilo. Največ izdatkov zavzemajo znamke za okrožnice in nagrade, ki se jih v izrednih slučajih da predavateljem. Natančneje poročilo se bo podalo na občnem zboru.

Poročila posameznih odsekov.

Podlesnik poroča o odseku **Ljubljana**. Pravi: V zadnjem času se je večkrat slišalo, zlasti iz ljubljanske okolice, da naš odsek ne deluje, kakor bi trebalo. Toda ta očitanja niso upravičena. Omenim naj, da ljubljanski telovadni odsek vodi članski, dijaški, naraščajski, ženski in vaditeljski zbor in bo vodil sedaj še tudi ženski naraščaj. In kaj delamo po drugih odsekih, tudi veste. Ni bilo nedelje v letošnjem letu, da bi bil kdo od nas doma.

Ljubljanski odsek šteje lepo število rednih in podpornih članov.

Slede po vrsti ostala poročila:

Št. Vid je eden izmed prvih; šteje 85 članov, izmed teh 40 telovadcev, ki prihajajo k telovadbam dvakrat na teden. Število naraščaja znaša 35, ki ima enkrat na teden vaje, ravno tako vaditeljski zbor. Orodje: drog, bradlja, palice; naročilo se je tudi trapez in kroglice. Javna telovadba je bila enkrat, enkrat izlet v Šmartno in Presko. Odsek si lasti zaslugo, da se je v Šmartnem ustanovil telovadni odsek; prizadeva si pa tudi, da bi se ustanovil tudi na Preski. Poročevalec upa, da bo šlo tako lepo z naprejem, kakor do sedaj.

Škofja Loka ima 37 telovadcev, ki po dvakrat na teden telovadijo. Število članov je naraslo. Orodje: drog, bradlja, kroglice, palice. V kratkem si nabavijo skok itd. Telovadni odsek je združen s telovadnim društvom, s katerim skupaj goji igre, tamburanje.

Tržič žalibog nima svojih prostorov. Telovadcev je 22, naraščaja 32. Telovadcev bi se veliko več dobilo, ko bi se dobilo prostorov. Seje se redno vrše vsakih štirinajst dni. Odsek deluje združen s katoliškim izobraževalnim društvom. Sedaj po zimi je težko; po leti bo boljše.

Podlesnik omenja, da je zveza naprosila delnega inženirja Podkrajška, da naredi načrte za telovadne arene. Ti načrti s proračuni vred bodo objavljeni v »Mladosti«. Vsak odsek si bo lahko izbral cenejši ali dražji načrt in si nabavil svoje prostore. Arene bodo imele tudi odre. Seveda se bodo morali odseki in ž njimi zvezana društva baviti v sejah z vprašanjem, kako bi se stvar financirala. Če odsek deluje, je lahko mogoče amortizirati investirani kapital. Samo nekaj iger v zimski in jesenski sezoni se priredi, in iz dobičkov teh iger se plačujejo ne le obresti, ampak tudi nekaj na račun kapitala.

Radovljica: Članov 22; telovadba, h kateri prihaja po 14 telovadcev, je dvakrat na teden. Orodje: drog, skok, palice.

Jesenice: Napreduje dobro. Članov 40. Vsak teden predavanje, igra itd. Telovadba trikrat na teden. Priredili so eno javno telovadbo v korist orodja, od katerega imajo domala vse.

Križe pri Tržiču ima prostore v stari šoli.

Devica Marija v Polju: Se je zadnji čas zopet povzdignil in ima 21 članov, naraščaja 12, telovadba je dvakrat na teden. Priredil je dvakrat javno telovadbo: enkrat doma, enkrat v Šmihelu. Odborova seja vsakih štirinajst dni. Orodje: drog, palice, skok. Danes teden se priredi igra za telovadno orodje. Odslej bodo izdelovali člani naloge; kdor napravi najlepšo, bo potem predaval.

Idrija zgornja šteje 27 rednih članov in 74 podpornih. Vaje so redno ob torkih in četrtek. Seje so redno vsakih štirinajst dni, v slučaju potrebe pa poleg tega še izredne. Telovadnico ima v cesarski šoli, kjer dobivajo luč in kurjavo zastoj. Orodje: drog, bradlja.

Vič šteje 27 članov, med njimi 23 telovadcev. Telovadi se vsak torek in petek v dvorani. Orodja še nimajo. Naroči si za zdaj drog.

Kamnik: Rednih članov 47, telovadcev 23, ki pa ne hodijo vsi redno k telovadbam. Po letu nimajo časa ob večerih. Jeseni in po zimi je upati, da se obrne na boljše. Odsek je priredil več izletov v okolico: v Komendo, Mengeš, Radomlje; vsi ti izleti so dobro uspeli. Orodje: bradlja, drog, ročke, skok v višino.

Mengeš ima sedaj 25 članov; vpisalo se jih je bilo precej več. Mnogo se jih je skesalo radi stroškov, nekaj jih je šlo k vojakom, drugi za svojo slamarsko obrtjo. Vaje so trikrat na teden. Naraščaj šteje 33 fantov od 12. leta naprej in ima dvakrat na teden vaje. Dvorano imajo z izobraževalnim in podpornim društvom skupaj; dolga in široka je dovolj (18×7 m), toda menda prenizka. Priredili so igro za nabavo orodja s Komendčani skupaj. V isto svrhu so dobili tudi nekaj darov od domačinov. Nabavili so si sledeče orodje: bradljo, drog, žogo, skok so si naredili sami. Priredili so dva izleta, enkrat v Komendo, enkrat na Rova. Sedaj mislijo prirediti zopet igro in predavanje.

Logatec Gor. ima 24 članov, od katerih jih hodi redno k telovadbi 13. Telovadnico so si priredili v nekem skladišču (9×6×3,5 m). Orodje imajo. Vsako sredo večer imajo sestanke. Telovadba je v nedeljo popoldne in v sredo. Prirede tečaj s predavanji.

Dol. Logatec je imel veliko članov; ko je odšel voditelj v Ljubljano, je število padlo na 30, od katerih jih 15 do 16 redno zahaja k telovadbi.

Maribor: O tej važni postojanki na meji poročevalec ne javlja nič posebnega. V začetku se je prijavilo 24 članov. Zdaj je število padlo na 12; k rednim vajam, ki so vsako soboto zvečer, jih zahaja po 10. Vzrok je ta, da fantje nimajo pravega veselja za telovadbo. Rajši bi peli in tamburali. Sedaj so ustanovili pevski zbor in že se kaže malo živahnije življenje. Sklenili so tudi začeti s tamburanjem. Učitelj lajteršberških tamburašev Drogenik je obljubil drage volje podučevanje. Potem bodo prišli tudi oni nazaj, ki so odpadli. Odsek navaja mladeniče, da si pridno izposojujejo knjige. Vsako soboto bo predavanje.

Kamna gorica: Ta mladi odsek si je napravil načrt za zimo. Prirediti hoče par veselja, da si z dobičkom nabavi orodje; poleg tega nekaj predavanj, da ohrani navdušenje. Telovaditi ne morejo, ker nimajo prostora. Članov šteje 16, naraščaja 30. Jeseniški odsek je napravil tjejak izlet, združen z javno telovadbo.

Šmartno pod Šmarno goro ima 32 telovadcev. Redno jih hodi telovaditi 22. Prostore ima v stari šoli; orodja še nima.

Komenda je ustanovljen šele pred enim tednom. Dela si dvorano, ki bo do zime gotova.

Cerkno ima 28 članov; 23 jih hodi redno k telovadbi dvakrat na teden. Vsakih štirinajst dni predavanje. Orodja še nima.

Prebero še naslednja poročila odsekov, ki so bili zadržani, da se niso mogli udeležiti seje po zastopnikih.

Spodnja Idrija: Naš spodnjeidrijski telovadni odsek je v primeri z drugimi bratskimi odseki še mlad in še slab. Ustanovljen 2. avgusta l. l. je štel 13 bratov. Izmed teh jih je nekaj odpadlo, ostali so trdni in značajni; napredovati hočemo posebno v izobraževalnem oziru. Zato bomo imeli v odseku predavanja, tičoča se telovadne izobrazbe in moralne vsebine. Predavanja bodo vsakih štirinajst dni v začetku, ker za enkrat nimamo dovolj moči. S pomočjo izobraževalnega društva pa bo priredil odsek v jesenski in zimski sezoni par veselice z igrami za nabavo telovadnega orodja. Prva bo koncem tega meseca igra »Čevljar«, s pevskega točkami. Druga v proslavo cesarjevega jubileja koncert novembra z igro »Za letovišče«. S tem se hočemo okrepiti na zunaj in znotraj. Bratski na zdar!

Vipava: 17 članov. Odkar imamo orodje na zaprtem prostoru, telovadimo med tednom v sredo in petek ter v nedeljo. Pripomniti je, da ob vinski trgatvi ni bilo mogoče živahnije društveno življenje; jeseni in pozimi se bo seveda poživilo. V mesecih januarju, februarju in marcu namerava odsek prirediti predavanja redno vsako drugo nedeljo v mesecu. Na božični večer priredimo tombolo, na praznik sv. Štefana igro »Dobrodušni ljudje«.

Miren pri Gorici: Odsek je po svojem prvem nastopu dne 8. septembra lepo napredoval. Dne 27. septembra smo sklicali izredni občni zbor, kjer smo izvolili dva nova odbornika in štiri vaditelje. Br. Andrej Pelikon, podnačelnik, je šel v vojake, mesto njega se je zvolil br. Ivan Petrovič. Br. Albin Spacapan je odstopil, mesto njega se je izvolil br. Ivan Kampjat. V sled naraščajočega števila novih telovadcev se je izvolil sledeči vaditeljski zbor: Načelnik, podnačelnik kakor prej, vaditelji Ant. Vuk, Benedikt Pelikan, Ivan Klančič in Butkovič Ciril. Pristopilo je v zadnjem času 21 novih mladeničev in upamo še na druge. Število telovadcev je sedaj nad 60. Telovadne ure: V nedeljo od 11. do 12. predpoldne novinci; v ponedeljek od 8. do 9. ure zvečer vsi v oddelkih, in sicer v podružnicah Rupin in Orehovljah in pri fari; vsaka skupina zase. V sredo od 7. do 8. ure zvečer dekleta. V petek od 8. do 10. ure zvečer vsi mladeniči skupaj. Zimske prireditve smo določili takole: 25. oktobra izlet, 8. novembra predavanje o jetiki, ki je tukaj zelo razširjena, 15. novembra dramatična igra (dekleta), 22. novembra dramatična igra (dekleta), 6. decembra Miklavžev večer. »Mladosti« dobiva vsak član po en iztis, bratom, ki so šli k vojakom, pošilja odsek »Mladost« brezplačno, kar se priporoča vsem odsekom, da store enako!

Dr. Pogačnik resumira in pravi: Ta poročila so potrebna, da se navadite posamezni govoriti in nastopati; da tako rekoč združimo vsa poročila v ena, da ima vsak pregled o delovanju bližnjih ali oddaljenih odsekov. Potrebna se pa zdi, da se en odsek uči od drugega. Kakor smo slišali, so nekateri odseki na svojo roko napravili nekaj prav lepih in koristnih prireditev in ureditev (n. pr. naloge). Zakaj bi jih ne posnemali drugi odseki!

Podlesnik konstatira, da je iz podanih poročil razvidno, da imajo odseki, kar jih je podalo poročila v seji odborovi in kar jih je poročalo pismeno, skupaj 614 članov. 14 odsekov pa ni podalo poročil. Ako pri teh računamo povprečno po 20 članov, torej skupaj 280, izhaja iz tega, da šteje zveza okroglo 900 organiziranih članov telovadcev.

Nadalje opozarja br. Podlesnik na dejstvo, da pri ustanovitvi odseka mnogi pristopajo. Moramo pa računati vedno na to, da jih bo veliko odpadlo. Nekateri pristopijo, ker vidijo druge pristopiti; potem pa marsikomu telovadba ne ugaja. Govornik pravi: Vse naše fante skušajte pridobiti, ne silite pa jih, da bi hodili telovaditi. Naj se jih pridobi za tamburanje, igre, petje, izposojevanje knjig itd. V odseku naj le bodo, tudi uniformo naj nosijo. Za skupne nastope se naj seveda navadijo koračkanja.

Prihodnji občni zbor.

Nato se določi, da se bo vršil občni zbor Z. T. O. dne 15. novembra t. l.

Predsednik opozarja vse brate, naj za ta dan ne določajo nobene prireditve, naj pa tudi vplivajo na to, da posamezna društva ta dan ne bi zadrževala predsednikov in odbornikov pri igrah itd. Občni zbor je velikega pomena. Tu si šele pogledamo v celoti vse naše delovanje in napravimo načrt za prihodnje leto. Vsi naj agitirajo, da bo udeležba čim večja. Tako moremo upati, da pride agitacija med posamezne člane in se razširi tudi v druge vasi, kjer še ni telovadnih odsekov. Tako se pride organizacija do pravega učinka. Marsikdo se ustraši, ni dovolj vztrajen. Ako pa ga kdo večkrat navduši, kaj je prav, potem postane šele res dobro organiziran in dobro izšolan član.

Podlesnik: Na občnem zboru bomo vse delovanje zbrali in podali tudi nekaj **statističnega pregleda**. Za to bo predsedstvo sklenilo, naj vsi odseki, kakor lani, izpolnijo vprašalne pole, na katerih naj odgovore na vsa postavljena vprašanja glede članov itd. Vse to bo zbrano v skupno poročilo. Obenem se bo na občnem zboru določilo tudi čas in kraj zvezne telovadbe ter sestavilo načrt delovanja za naprej. Treba bo na občnem zboru tudi govoriti o »Mladosti«. Naj torej vsi odseki izpolnijo pole, ki jih dobe in pravočasno vrnejo. Natančnejše se objavi v glasilu.

Predsednik nasvetuje, da se prepusti določitev dnevnega reda za občni zbor predsedstvu. Sprejeto.

Slučajnosti.

Podlesnik opozarja na sledeče:

1. Vsakokrat, ko se ustanovi nov telovadni odsek, se mora to takoj naznaniti Zvezi in ob enem poslati blagajniku pristopnino v znesku 5 K, da ne bo treba, kakor se je že zgodilo sprejemati obvestila o ustanovitvi novega odseka šele iz časopisov.

2. Glede poročil za »Mladost« in za naše časopise nekateri odseki ne store prav nič ali zelo malo. Skrbeti treba, da pride o vsaki prireditvi daljše, toda stvarno poročilo v »Mladost«, kateri naj vsak odsek pošlje vsaj enkrat na mesec poročilo o svojem delovanju. To je važno za druge odseke, da posnamejo iz lista, kaj se drugod dela, da se navdušijo za delovanje in ga posnemajo. Že danes smo slišali nekatere jako dobre misli, ki jih hočejo posamezni odseki uresničiti. Tako je treba, da odseki drug drugega vnamejo in posnemajo. Že enkrat se je svetovalo, naj bi si izbral vsak odsek tajnika ali pa določil drugega člana, ki bi redno dopisoval »Mladosti«. Ta nasvet bodi danes ponovljen.

3. Že z ozirom na disciplino, pa tudi iz praktičnega stališča pogreša predsedstvo pred prireditvami obvestilo, koliko članov vsakega odseka se bo iste udeležilo. Ta pogrešek se je bridko čutil letos v Škofji Loki. Odbor se je z idealnega stališča vrgel z vso močjo na delo v Škofji Loki, pa se ni vse vrtelo samo okrog tega stališča. Zelo bi bilo olajšano delo prirediteljem, če bi vsak odsek poprej pisal predsedstvu dopisnico ter naznanil število udeležnikov.

4. Tečaji vaditeljev. Po dosedanjih izkušnjah ne gre drugače, nego da se priredi **sistematičen tečaj za vaditelje**, na katere naj pošlje vsak odsek načelnika ali drugega člana, da se bodo praktično in teoretično izvežbali, in sicer tudi glede predavanj. Tak tečaj bi trajal 4–5 dni, morda tudi cel teden. Kdaj bi se tak tečaj najlažje priredil?

Jeločnik: Za letos tak tečaj več ne kaže, ker je bilo letos mnogo prireditev, ki so posameznike stale tudi mnogo denarja. Nasvetuje kot čas za tečaj prihodnje spomlad, morda konec januarja in začetek februarja. Pri tečaju bi trajala predavanja in skupna telovadba več dni.

Predsednik opaža, da je 31. januarja nedelja, 2. februarja pa praznik: svečnica. Če se vzame še delavnik vmes in še par zraven, bi bil to najpripravnejši čas, ker bi se tako najmanj delavnega časa zamudilo. Tečaj naj bi trajal 3–4 dni. Sprejeto.

Nato govori, burno od mladeničev pozdravljen.

Dr. Krek o nalogah mladeniške organizacije.

Zahvala najprej za pozdrav, ki se sam posebi razume. Pravzaprav pa imam jaz dolžnost Vas pozdraviti. Jaz sem poslanec tega mesta in tega okraja, državni in deželni. Zato Vas najtopleje pozdravljam. Silno me veseli, da ste prišli sem. Želim, da bi napravili tudi kak izlet v druge kraje na kmetih, kjer je potrebno, da se razširi misel telovadske mladeniške organizacije. Toliko na splošno.

Glede kurzov bi pripomnil, da bi se dalo združiti v isti dobi še druge kurze poleg vašega samostojnega vaditeljskega, ki ga na vsak način priredite. Pazite na to, kdaj bo združni kurz Zadružne zveze v Ljubljani. Mogoče, da bodo združni kurzi tudi v kakih drugih krajih. Lahko tudi tam ob večerih preskrbimo enake šole za vaditelje. Kolikor morem kot predsednik Zadružne zveze, obljubim, da bom vse storil, da se to omogoči. Naj predsedstvo Zveze na to pazi in Vi se ozirajte na to, da take mladeniče pošljete k vaditeljskemu kurzu, ki bodo sposobni tudi za delo v združni organizaciji.

Jaz bi rad, da bi iz vaših odsekov vzrastel naš prihodnji rod, ki bo vodil naše združništvo in drugo narodno-gospodarsko delo. Vsi ti delavci naj se rekrutirajo iz teh odsekov. Treba bo v bližnji bodočnosti tudi kurzov za občinsko upravo. Tudi pri teh bo treba najprej misliti na mladeniče iz te organizacije. Za vse javno delo mora biti temelj položen v organizaciji telovadnih odsekov.

Najvažnejše za nas je, da mi fantom, ki odhajajo iz kraja v kraj, damo na pot priporočilne listke in navodila, kam naj se obrnejo v domovini ali izven domovine, da ostanejo v pravih rokah. Zlasti je to važno v industrijskih krajih, da ne pridejo pod upliv socialne demokracije. To je važno že sedaj, bolj važno pa še postane v bodočnosti. V tem četrtsotletju, ki ga imamo pred seboj, spremene se tudi slovenske dežele, spremene v industrijske, v tovarniške dežele. Nove zveze, železnice itd., to nujno privedejo s seboj. Ako poskrbimo, da bodo naši fantje vedeli, kam naj bi šli, ako se jim pravo pot pokaže, s tem izpodmaknemo socialni demokraciji tla. Druge pomoči proti socialnim demokratom ni. Teh, ki so sedaj v njihovih vrstah, ne pridobimo nikdar, ampak rekrute iz kmetov lahko dobimo. To bodi ena izmed najvažnejših nalog telovadnih odsekov. Vsak mladeniški odsek mora kot čuječ sokol paziti na to, kdo izmed fantov gre ven iz kraja in da se mu da priporočilni listek. Govornik opisuje obliko priporočilnih listkov ter nadaljuje:

Tudi glede varstva deklet sem prepričan, da ne bomo našli drugod razumnih poslušavcev in delavcev, kakor v Vaši organizaciji. Zaradi tega Vas prosim, skrbite za to, da se bodo priporočilni listki izdajali tudi za dekleta.

Te misli morate greti Vi. Toliko časa bode imelo življenje naše izobraževalno delo, dokler

bo življenja v Vas. Vi morate zasekati pot celemu velikemu izobraževalnemu in socialnemu delu. Zaupam v Vas. Vi boste greli te ideje, ko bomo mi stari postali komodni profesorji, poslanci itd. Takrat pa boste Vi iz svojih vrst zaklicali: Le naprej! Mi hočemo lepšega vremena, mi hočemo solnca in gorkote!

Še enkrat Vam lepa hvala, da ste prišli v naš kraj, in srečno pot za prihodnost! Na zdar!

Predsednik: Krasne besede, ki ste jih ravno kar slišali, zapišite si na dno srca, te misli razširite med vso slovensko mladino. To Vam priporočam in se prav iskreno zahvaljujem bratu dr. Kreku. Kar se tiče priporočilnih izkaznic, se je predsedstvo že bavilo s tem vprašanjem in se je načrt tudi že nekoliko izvršil. Za dekleta se bo tudi v organizacijskem oziru storilo vse, kar bo mogoče.

Nato predsednik prekine zborovanj do 2. ure popoldne.

Popoldansko zborovanje.

Predsednik otvori nadaljevanje zborovanja popoldne ob polu 3. uri. Na vrsti so nadaljne slučajnosti.

Podlesnik naglašuje glede predavanj, naj odseki ne vabijo predavateljev zadnji čas, ampak naj naznanijo predavanja najmanj 14 dni prej, da se predsedstvo lahko dogovori in predavatelje razdeli. Pri tem je druga važna točka ta, da Zveza sama predavateljem ne more vračati stroškov, predavatelji pa tudi niso bogati. Zato je predsedstvo postavilo načelo, da samo v izrednih slučajih plača potne stroške, drugače pa jih mora plačati dotični telovadni odsek.

Zastopnik mariborskega t. o. opozarja na narodni kolek S. K. S. Z. v Mariboru v korist omejenim Slovincem ter želi, da bi se kolkovale vse dopise s tem kolekom, ki se ga naroča pri S. K. S. Z. v Mariboru.

Predsednik konstatira, da je za to vprašanje merodajen odbor. Ker je isti ves za to, je predlog sprejet.

Podlesnik priporoča, naj bi odseki imeli redne seje vsakih 14 dni; tega načela na se strogo držijo; saj ima predsedstvo redne seje tudi vsakih 14 dni. Odseki bodo tem lažje in uspešnejše delali, če bodo imeli redne seje vsakih 14 dni. Vse važne sklepe naj se naznani in glede vseh važnih vprašanj naj se odseki obrnejo na predsedstvo.

Zastopnik kamniškega t. o. omenja, da je bilo v Kamniku glede vdeležbe pri procesiji sv. R. T. nesporazumljenje: eni so bili za to, da se telovadci procesije vdeležé odkriti, drugi pa za to, da hodijo pokriti. Želi, da bi se to odločilo.

Jeločnik pojasnjuje: Če se telovadni odsek vdeležé kake cerkvene slavnosti korporativno, mora se je vdeležiti načel kakor vojaki; za to pa je treba izprositi si potom župnega urada dovoljenje škofiškega ordinarijata. Da bi pa telovadci pri procesiji bili odkriti, to ne gre. Prihodnje leto se izda navodilo glede poklekanja itd.

Podlesnik soglašuje s tem, da bi naj telovadni odseki nastopili pri procesijah sv. R. T., kakor so to nekateri telovadni odseki že storili.

Mi in nasprotniki.

Na to se razvije daljše razmotrivanje o razmerju mladeniške organizacije do liberalnih in drugih svobodomiselnih nasprotnikov ter je bila končno na predlog br. F. Terseglava soglasno sprejeta sledeča resolucija:

Vsakršni skupni nastop Z. T. O., oziroma njej včlanjenih telovadnih odsekov, z nasprotnimi (liberalnimi, svobodomiselnimi itd.) organizacijami, ki bi se mogel telmačiti tako, kakor da bi naš narodni program bil nepopolnejši od nasprotnega (liberalnega oziroma svobodomiselnega itd.), se načeloma odklanja, ker je naš kršč. demokratiški program popolnoma naroden in ne rabi nobenega izpopolnila od strani liberalnih, oziroma svobodomiselnih organizacij.

Na to sledi

Seja zveze vaditeljskega zbora.

Čita se zapisnik zadnje seje ter se brez opazke odobri.

Poročilo načelnikovo je bilo podano že dopoldne.

Na to se je izjavil vsak odsek, ali potrebuje učitelja, kdaj in odkod ga hoče dobiti. Dotične želje, v kolikor se tičejo predsedstva, se je zabeležilo.

K točki: slučajnosti govori Jeločnik o uniformah. Vsak načelnik naj skrbi za to, da se člani t. o. pri javnih nastopih oblečejo v svoj kroj, in sicer naj bodo oblečeni po predpisih, sicer naj jih odstrani. Še bolj važno pa je, da telovadci pri skupnih javnih prireditvah nastopijo v čednih oblekah in obuvalih. Vsak telovadec naj bi imel poleg telovadne obleke vsaj še čepico.

Glede statistike želi predsednik, naj bi se zavezali, da jo bodo odslej vodili vsi odseki res natančno.

Podlesnik omenja k tej točki, da se v kratkem natisnejo vzorci za sestavo statističnih izkazov ter pošljejo odsekom, ki naj rezultate mesečno redno pošiljajo predsedstvu.

Jeločnik priporoča, naj bi se orodje naročalo pri domačih tvrdkah. Blazine lahko dobimo v Ljubljani, ročke pri Vajbeljnu, Žabkarju v Ljubljani; Jakob Žitko v Spodnji Šiški dela bradlje, dobre in pripravne ter poceni, čeprav niso tako lepe, kakor od tujih tvrdk. Bradlja ljubljanskega telovadnega odseka stane 200 K, pri Žitku se jo dobi za 50—60 K. Nek ljubljanski kolar dela tudi drog poceni in pripravno. Tudi vse drugo orodje (palice, skoke itd.) naj bi naročili doma; tako podpiramo domače obrtnike in pomagamo, ker dobimo vse cenejše, sami sebi.

Podlesnik obljublja, da se bo vse za ta dela priporočljive domače trgovce objavilo v »Mladosti«.

Dr. Pogačnik priporoča, naj odseki pri nabavi uniform ne postopajo na svojo roko in jih naročajo pri drugih tvrdkah, kakor jih je priporočila Zveza. Logaški odsek je tako storil in dobil mnogo slabše blago. Na tak način pa se krši tudi enota uniform. Naše blago je popolnoma neizpremenljivo, in na vsakega napravi najboljši vtis, če je nastop popolnoma enoten.

Cerar (Kamnik) poroča, da se je v njihovem odseku sprožilo misel o ustanovitvi strelnega kluba.

Podlesnik priporoča, naj se odsek obrne v tej stvari na predsedstvo, ki mu bo dalo potrebna navodila.

Jerman omenja, ne bi li kazalo, da bi si telovadna organizacija ustanovila lastno godbo, ker je časih tujo godbo težko dobiti. — Jeločnik je mnenja, da je to vprašanje pač težko izvedljivo. — Dr. Pogačnik omenja, da bi taka društvena godba tudi dosti ne pomagala, ker se pripeti, da ima več odsekov isti dan prireditve. — Jeločnik še opazuje, da bi taka godba tudi cenejša ne bila nego druge; zaračunali bi ravno toliko, kajti godec je godec. —

Sklene se, da se bo to stvar pretresalo na prihodnjem občnem zboru.

Jeločnik se zahvali na udeležbi ter zaključi zborovanje s krepkim: Na zdar!

Sledi javna telovadba.

Bratje Slovenci!

Obmejni Slovenci Vas prosimo pomoči! Znano Vam je, s kako brutalno silo deluje ves nemški element, na čelu mu društvi »Südmark« in »Schulverein«, da se čim preje ponemčijo kraji ob železnici nad Mariborom. Z vso močjo, z vsemi denarnimi in drugimi sredstvi, ki jih ima »Südmarka« na razpolago, so se vrgli naši narodni nasprotniki na Št. Ilj, t. j. zadnja in ob enem najvažnejša slovenska postojanka ob meji. Že več sto tisoč kron je žrtvoval nemški narod v svrhu velenemških načrtov društva »Südmarke«, samo za Št. Ilj več stotisoč kron za potujčenje slovenske zemlje, za ponemčenje slovenskega ljudstva v eni sami župniji. Preubogi smo, da

bi zamogli z nasprotniki na enak način tekmovali. Edino le izobraževalno delo med ljudstvom nas še more rešiti in zagotoviti obstanek slovenskega življa v Št. Ilju.

Bralno društvo v Št. Ilju, ki je poklicano, da širi in pospešuje pravo izobrazbo med tukajšnjim ljudstvom, je brez strehe; ne more se vsled tega gibati in razvijati pravega ljudsko-izobraževalnega dela. Nujna potreba je, da bi društvo imelo svoj **Društveni dom**, kjer bi imeli šentiljski in okoliški Slovenci, posebno mladina, svoje zavetišče, svoje zbirališče.

Obračamo se torej do vseh rodoljubnih Slovencev brez razlike političnega prepričanja, do vseh slovenskih denarnih zavodov, do vsega Slovensstva, naklonite nam radodarno svojo pomoč. Pomnite, da se gre za rešitev obmejnih bratov! Prosimo torej, milo prosimo, slehernega Slovenca in Slovenko: **Darujte za Društveni dom v Št. Ilju**. Ta dom, v katerem se bomo zbirali tukajšnji Slovenci in se navduševali za nadaljno borbo, bode jasna priča slovenske požrtvovalnosti in ljubavi do hudostikanih obmejnih Slovencev. Še pozni rodovi se vas bodo, rojaki mili, hvaležno spominjali, da ste na tak krasen način pokazali svojo pravo ljubezen do teptane domovine. —

Darovi naj se pošiljajo na naslov: Kmetijsko bralno društvo v Št. Ilju v Slovenskih goricah, ali pa njega blagajniku Franju Žebotu, istotam.

Vsak najmanjši dar se bode hvaležno sprejel in seznam darov v štajerskih slovenskih časnikih objavil.

Priljubljeni odbor za zidanje »Društvenega doma« v Št. Ilju:

Franjo Thaler, predsednik.

M. Golob, tajnik.

Fr. Žebot, blagajnik.

Mi gremo naprej!

Iz Mirna na Goriškem.

Z veseljem moramo bratom naznaniti, da se je naš odsek po zadnji prireditvi dne 8. septembra lepo razvil. Pristopilo je k odseku v tem času 18 članov, in tako šteje odsek sedaj nad 60 mladeničev-telovadcev. Vaje se vrše redno in je povprečni obisk 48 telovadcev. Novi člani lepo napredujejo in se uče redovne in stare štiri proste vaje. Stari pa so se že lepo naučili prvo novo prosto vajo in se vadijo tudi na orodju. Upamo, da bomo drugo leto pokazali prav lep uspeh zimskega dela. »Mladost« dobiva vsak član po en iztis, priporočamo mladeničem, da jo pridno prebirajo. Bratom, ki so šli k vojakom, pošilja odsek »Mladost« brezplačno, dobro bi bilo, da bi vsi odseki to izvršili. Sedaj se pripravljamo na prireditev zimskih predavanj in dramatičnih iger. Nasprotniki so pri nas, kakor povsod, zelo sitni, in človek ni nikjer varen pred njih »čukanjem«. Kakor vidimo pa ima njih »čukanje« le ta uspeh, da z njim vabijo mladino v naše vrste. Iz šestdesetih grl kličemo krepki: Na zdar vsem bratom!

Vse za vero, dom, cesarja!

Št. Vid nad Ljubljano.

»Ti-le šentvičani so pa ta pravi, nikoli jim ne zmanjka gradiva.« Tako si misli marsikdo, ko čita naše dopise v »Mladosti«. Gotovo. Saj to življenje, to navdušenje, to kipenje mladih sil, ki jih od dne do dne trdneje druži bratska ljubezen, nam ne da mirovati. — Sanjali smo včasih o društvu, kjer bi bila združena vsa poštena mladina — sanjali —. Danes so naše sanje resnica. Zato to živahno gibanje, ti dopisi!

Pa pojdemo po vrsti. Naš prvi letošnji sestanek je bil veliko obetajoča otvoritev letošnjega izobraževalnega dela. Krasno predavanje g. dr. A. Ušeničnika o zvezdi vodnici, veri, ni navdušilo samo nas fantov, ogrelo je tudi naše može, ki se čutijo mlade v taki družbi. Da, hočemo braniti naše svetinje proti vsakemu, smo rekli, ko smo

malo potem pri fantovskem sestanku razdelili vloge za eno najlepših iger, ki se je kedaj vprizorila v Št. Vidu: »Sv. Vid«. Tudi za tamburaški zbor smo za ta večer pametno ukrenili: Naprosili smo učitelja glasbe v zavodu sv. Stanislava, g. Vojteha Hybaškega, ki je obljubil poučevati novi zbor domačih, zanesljivih fantov.

Po delu pa se človek rad spočije, rad vzame v roko dobro knjigo. Tega smo mi pogrešali. Naše javne telovadbe in prijatelji naši so nam omogočili ustanoviti ljudsko knjižnico, ki posluje vsako nedeljo za vse tiste, ki so člani enega ali drugega katol. društva v Št. Vidu. Dobrotnikom, ki so nam pomagali, da šteje knjižnica do 300 krasnih knjig, iskrena hvala! Ko tako skrbimo za dom za narod, pa ne pozabimo cesarja. Prejšnji teden so se poslovili od nas trije člani-vojaki, v nedeljo pa naš podpredsednik br. J. Vidmajer, pošten in močan kakor hrast. Takih fantov je cesar vesel! In zato smo se še enkrat zbrali fantje v dvorani. Prišli so tudi bratje iz Šmartna, da nas je bilo do 100. In predsednik mu je v lepem govoru izročal popotno naročilo. — Solze so se svetile korenjaku v očeh, a to niso bile solze strahu pred vojaško suknjo, to so bile solze bratske ljubezni. In ko je še g. Podlesnik lepo povdarjal poštenost, ki naj bo njemu in nam prva, zadonela je iz sto src navdušena pesem — odhodnica. Tako se poslavljajo pošteni, brat od brata.

Za prihodnjo nedeljo smo določili izlet v Presko. Korakal bo z nami šmartinski odsek. Tudi Ločane smo povabili. Nič se ne bojimo krivih »ogledov«. Naše geslo je: Vse za vero, dom, cesarja!

Iz Mengša.

Dne 20. septembra t. l. je priredil mengiški telovadni odsek s pomočjo ljubljanskega, kamniškega in šentviškega javno telovadbo. Pri jutranjem vaku so sprejeli domači telovadci v kroju došle brate in druge na kolodvoru v Jaršah, odkoder so skupno odkorakali v Mengeš, kjer je bila takoj sveta maša. Po maši je na trgu pred cesarsko lipo v lepem govoru pozdravil došle goste g. Slavko Ravnihar. Po skupnem kosilu je bila kratka skušnja za javno telovadbo. Ob pol štirih popoldne je bil nastop Telovadili so mengiški, ljubljanski, kamniški in šentviški telovadci pod vodstvom zveznega načelnika br. Jeločnika in podnačelnika ljubljanskega odseka br. Kržana. Ob izvrstnem sviranju slavne mengiške godbe so se izvajale proste vaje jako dobro. Tudi orodna telovadba je dobro izpadla. Zlasti mengiški telovadci so dobro vadili na bradlji. Kajti upoštevati se mora, da vadijo isti šele dober mesec na orodju. Po javni telovadbi se je razvila pri veselici nepriljena prosta zabava, kjer so se imeli priliko telovadci nekoliko odpočiti po trudapolnem delu. — Ko so telovadci odhajali na kolodvor, so bili zopet, kakor je skoro običajno, od nekaterih surovežev napadeni.

Iz Vipave.

Srečno smo dobili zaželeno telovadno orodje, drog in bradlo. Oboje stane z voznino 467 K. Orodje je zelo lepo in v čast našemu odseku. Pričakovati je, da bomo od sedaj naprej bolj redno telovadili, ker bo vse bolj pripravno v zaprtem prostoru. — Dne 2. oktobra je odšel naš načelnik k vojakom; vendar mislimo, da za malo časa, ker ni zlomljena roka še popolnoma dobra. Prej ko bo mogoče si naročimo še eno blazino. Drugi teden, ko postavimo drog, bomo tudi dvakrat med tednom telovadili. Zeleti je, da bi bili naši telovadci bolj redni kar se tiče prihajanja k telovadbi, kakor tudi v pokorščini do načelnika in voditeljev. Vse te napake bodo gotovo skušali opuščati. Da bodo telovadci res pravi vzor drugim fantom, jih prosim, da se tudi zunaj vedno kažejo kot pravi fantje, da ne pijančujejo itd. Vedno in povsod se pa naj postavijo, kadar se gre za društvo. Nikar ne puščajte, da bi nas kdo zasmehoval! Kar nas je, držimo trdno skupaj v naš prosep. Ako nas bo večje prava bratska ljubezen in sloga, tedaj nam

bode lahko vse premagati v našo čast in čast naše slovenske domovine. Na zdar!

Iz Železnikov. Preteklo nedeljo, 11. t. m., smo imeli čast pozdraviti v naši sredi visokega gosta, presvitlega našega knezoškofa. Prišli so k nam že v soboto ter imeli v nedeljo dopoldansko sv. opravilo s pridigo, v kateri so vernim obrazložili pomen svobodomiselnega gibanja med Slovenci, to je tistega gibanja, kateremu na čelu stojita dva naša rojaka, ki prorokujeta, da bodo čez 15 let slovenske cerkve prazne in duhovniki izgnani. Tudi v popoldanski pridigi so presviti nadaljevali dopoldanska svoja izvajanja ter obširneje govorili zlasti o lurških čudežih. Po popoldanskem cerkvenem opravilu pa se je vršil v šoli shod, ki ga je sklical in otvoril drž. in dež. poslanec Demšar. G. Podlesnik nam je nato v eno uro trajajočem govoru obrazložil pomen mladeniških organizacij tako lepo in navduševajoče, da smo sklenili, da se tudi mi mladeniči priklopimo veliki armadi organizirane slovenske mladine. Dal Bog, da se to prav kmalu zgodi. Shoda so se udeležili presviti knezoškof, staroškof gospod dekan in več tukajšnjih gospodov duhovnikov. Bil je lep dan, ki bo brezdvomno rodil lepe sadove v naši dolini.

Iz Borovnice. V nedeljo, dne 11. t. m., je bila Borovnica odeta v slavnostno lice. Nešteti mlaji, slavaloki, zastave in slavnostno razpoloženje Borovničanov, vse to je pričalo, da obhajamo velik praznik! Blagoslovili smo krasen naš društveni dom Sveto opravilo je izvršil preč. gosp. kanonik Čekal, ki je pred blagoslovom v dovršenem govoru slikal veliki pomen društvenih domov za Boga in narod. Vrhniški in logaški telovadci so nato pod vodstvom vrhniškega načelnika br. Jeršinovca javno telovadili pred nešteto množico, ki ni štedila izborni telovadbi s priznanjem. Nato je v društveni dvorani imel slavnostni govor br. dr. Pogačnik. Vodilne misli njegovega govora so bile: Pomen društvenega doma za izobrazbo ljudstva v političnem, verskem, gospodarskem, kulturnem in družabnem oziru. Konečno je priporočal vstanovitev telovadnega odseka, povdarjajoč dobroto in dolžnosti bodočih telovadcev. — Ko so se naše društvenice v igri »Pri gospodi« in društveniki v burki »Za letovišče« pokazali, da jim ne manjka lepih darov za dramsko umetnost in da jih je vodila spretna roka, ter pevci pod vodstvom preč. g. župnika Juvanca zapeli par pesem, smo si ustanovili telovadni odsek. Pristopilo je takoj 25 fantov ter smo si izvolili odbor, nakar nam je podal brat Vojteh Jeločnik vsa v organizacijskem in tehničnem oziru potrebna navodila. Z veseljem je pozdravil mnogostevilno občinstvo vest, da se je zbrala zopet nova četa mladih orlov-junakov in tako pomnožila našo armado. — Sledila je animirana prosta zabava, katere duša je bil dični vrhniški župan dr. Marolt. Tako nam je minul krasni dan, ki nam je zapustil neizbrisne spomine. — Sedaj smo že resno na delu. Telovadimo pridno pod vodstvom br. Jerinovca z Vrhniške. Novi člani pristopajo. Mi gremo na dan! Na zdar!

Iz Kamne gorice. V jesenski in zimski sezoni hoče naš telovadni odsek približno ta načrt izpeljati: 1. Neobhodno potrebna so predavanja, zato jih moramo najmanj pet napraviti; za tri predavanja bomo poskrbeli sami, za dva pa prosimo pomoči predsedstvo Z. T. O. Veselice, oziroma igre pa mislimo napraviti dve, da si s tem preskrbimo vsaj za najpotrebnejše telovadno orodje. Člani telovadnega odseka so obenem tudi člani našega »Delavskega društva«, »Marijine družbe« in pa »Gasilnega društva«. Naraščaja imamo 30. Druge nam nasprotnne stranke pri nas ni. So pač nekateri, ki so se začeli gibati, da bi napravili »Sokola«, nam nasprotnega, pa o organizaciji prav malo razumejo, zato se jih presneto malo bojimo. Naše gibanje je zelo močno, zato je upati, da zmagamo!

